

REVISIONSRAPPORT
GRANSKNING AV
Effektiviseringsarbetet i
Östersunds kommun

Jan-Olov Undvall

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING	3
2	INLEDNING/BAKGRUND.....	4
3	SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING	4
4	REVISIONSKRITERIER.....	5
5	METOD	5
6	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	6
6.1	KOMMUNSTYRELSENS INTERNA KONTROLL	6
6.2	STYRELSENS UPPSIKT	9
6.2.1	Organisation och ansvarsfördelning	10
6.2.2	Uppföljning och kontroll	10
6.2.3	Beslut från styrelsen	11
7	SVAR PÅ REVISIONSFRÅGORNA	13
8	KVALITETSSÄKRING	14
9	ANSVARIGA FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE	14
10	REFERENSER	15

1 SAMMANFATTNING

Syftet med granskningen har varit dels att ta reda på om kommunstyrelsen har en tillfredsställande intern kontroll över det effektiviseringsarbete som berör kommunstyrelsen, och dels om kommunstyrelsen har en tillfredsställande uppsikt över övriga nämnders effektivitetsarbete.

Granskningen har avgränsats till besparingar inom kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden och Vård- och omsorgsnämnden.

Vi kan inledningsvis konstatera att vissa sparåtgärder kan ha bidragit till kommunstyrelsens överskott på 15 mkr för 2018.

Kommunstyrelsen skulle spara 13,1 mkr för 2018 och en del av dessa besparingar skulle ske genom effektiviseringar. Redan vid första månadsrapporten för 2018 redovisas att 12,6 mkr av dessa besparingarna hade genomförts. Vissa besparingar inom kommunstyrelsen har emellertid handlat om budgetposter som funnits reserverade tidigare år, för 2018 plockats bort. Det som redovisas som en besparing avseende dessa delar består i att utgifter/kostnader som tidigare år inte funnits, inte heller har funnits under 2018. Det har således inte skett någon förändring avseende varken kostnader eller utgifter kopplade till dessa besparingsåtgärder. Vi anser därför att kommunstyrelsen bör tydliggöra vad den avser med en besparing. En god internkontroll förutsätter tydliga begrepp.

Vi anser att återrapporteringen av uppnådda besparingar i vissa delar inte varit helt korrekt. Minskat ledarprogram avser till lika stor del en minskning av medarbetarutbildning, vilket inte framgår av rapporteringen. Åtgärden om uttag från skaderegleringsfonden genomfördes inte, men har under hela 2018 redovisats som genomförd. En god intern kontroll förutsätter en korrekt återrapportering.

Vi kan konstatera att styrelsen vidtagit korrigerande åtgärder kopplat till sin uppsiktsplikt. Dock konstaterar vi att styrelsen agerar först i juni utifrån månadsrapporten per april när det gäller Barn- och utbildningsnämndens ej genomförda besparingar. För att styrelsen ska kunna agera och fatta beslut utifrån sin uppsiktsplikt anser vi att det är viktigt att månadsrapporterna blir ett ärende för styrelsen i nära anslutning till den månads som avses. Vi anser därför att två månader i detta sammanhang är för lång tid. Uppsiktsplikten kan ibland innebära att styrelsen behöver initiera ett ärende till fullmäktige, vilket var fallet när styrelsen agerade i juni.

Vi anser emellertid att kommunstyrelsen till stora delar har fungerande rutiner och organisation för sin uppsiktsplikt. Dock anser vi, bl.a. av ovan nämnda, att det finns utrymmer för förbättringar. Vi anser att rutinerna i högre grad bör formaliseras i fastställda styrdokument och att styrelsen fastställer en plan för sin uppsiktsplikt. Vi rekommenderar också att införa som rutin att årligen utvärdera uppsiktsplikten och informera kommunfullmäktige om resultatet.

2 INLEDNING/BAKGRUND

Östersunds kommun beslutade om att totalt 104 mkr skulle sparas under 2018. Sparkra-ven motsvarar 3 % av nämndernas totala anslag. En del av denna besparing skulle ske genom effektiviseringar.

Det är framförallt två nämnder som haft de största sparbetingen i faktiska kostnader, Barn- och utbildningsnämnden och Vård- och omsorgsnämnden. Procentuellt har kom-munstyrelsen och socialnämnden haft de största sparbetingen.

Kommunens förtroendevalda revisorer anser att det finns en risk att kommunen inte kan leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning om effektiviseringsarbetet inte genom-förs enligt plan. En annan risk som revisorerna anser föreligger om effektiviseringsar-betet uteblir är ytterligare nedskärningar av verksamhet.

De förtroendevalda revisorerna har därför beslutat om att genomföra en granskning av kommunstyrelsens ledning av ett sammanhållet effektiviseringsarbete i all kommunal verksamhet.

3 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING

Syfte

Syftet med den uppföljande granskningen har varit att dels att ta reda på om kommun-styrelsen har en tillfredsställande intern kontroll över det effektiviseringsarbete som be-rör kommunstyrelsen, och dels om kommunstyrelsen har en tillfredsställande uppsikt över övriga nämnders effektivitetsarbete.

Revisionsfrågor

Följande revisionsfrågor har fokus på både det effektiviseringsarbete som berör kommun-styrelsen och det effektiviseringsarbete som berör övriga nämnder:

- Finns en tillfredsställande styrning i form av tydliga uppdrag och mål?
- Finns en tillfredsställande organisering och ansvarsfördelning?
- Finns en plan eller strategi för genomförande av uppdraget?
- Finns en tillfredsställande uppföljning och kontroll av att arbetet fortskrider enligt plan?
- Vidtas korrigerande åtgärder ifall uppföljningen visar på avvikelser från önskat resultat?
- Sker en tillfredsställande återrapportering till fullmäktige?

Avgränsning

Granskningen har avgränsats till besparingar inom kommunstyrelsen, Barn- och utbild-ningsnämnden och Vård- och omsorgsnämnden.

4 REVISIONSKRITERIER

- Kommunallagen
- Budget 2018 och flerårsplan 2019–2020
- Kommunens styr- och uppföljningsmodell
- Befogenhetsplan
- Delegationsbestämmelser
- COSO:s- ramverk för intern kontroll

5 METOD

Granskningen har utförts genom inhämtning och granskning av styrande dokument, intervjuer och svar på skriftliga frågor.

Substansgranskning har utförts för att i erforderlig omfattning verifiera gjorda utsagor samt att system och rutiner fungerar på avsett sätt.

6 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

I kommunens budgetförutsättningar inför 2018 framgick att utgångsläget för budgetarbetet inför 2018 förändrats. Förändringen handlade om lägre skatteintäkter jämfört med flerårsplanen, vilket medförde behov av besparingar och effektiviseringar (1).

I den budget kommunfullmäktige fastställde för 2018 fanns ett sparkrav för nämnderna på 104,3 mkr motsvarande 3% av nämndernas totala anslag. (2). Kommunstyrelsen skulle spara 13 mkr, Barn- och utbildningsnämnden 27 mkr och Vård- och omsorgsnämnden 38 mkr. Även andra nämnder omfattades av sparkravet.

I följande avsnitt har vi granskat om kommunstyrelsen har haft en tillfredsställd intern kontroll av fullmäktiges uppdrag om besparingar inom kommunstyrelsen och dess förvaltning.

6.1 KOMMUNSTYRELSENS INTERNA KONTROLL

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen se till att verksamheten inom sitt ansvarsområde bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige beslutat och de bestämmelser i lagar och annan författning som gäller för verksamheten. För att möta dessa krav behöver styrelsen se till att den har en tillräcklig intern kontroll.

Reglering av den interna kontrollen

När det gäller regleringen av den interna kontrollen har vi inte kunnat ta del av något internkontrollreglemente eller internkontrollpolicy som kommunfullmäktige beslutat om. I stället finns det beskrivet i reglementet för kommunstyrelsen att kommunstyrelsen ska se till att den intern kontrollen är tillräcklig och att kommunstyrelsen skall fastställa och följa upp den interna kontrollen (3).

I internkontrollplanen för 2018 som kommunstyrelsen fastställt finns en identifierad risk om att politiskt beslutade uppdrag inte verkställs. Ett angivet kontrollmoment kopplat till risken är att säkerställa att rutinen för att verkställa politiska besluta uppdrag inom kommunkansliet fungerar (4).

I samband med faktagranskning av rapporten har framhållits dels att ovan nämnda kontrollmoment inte är specifikt kopplat till besparingskrav och dels att ett ärende om riktlinjer för internkontroll kommer att initieras under 2019.

Sparåtgärder fastställda av kommunstyrelsen

Följande sparåtgärder fastställdes av kommunstyrelsen under maj 2017 (2) för att uppnå fullmäktigs sparbetning på 13,1 mkr:

Åtgärd	Mnkr
Skjut upp/genomför ej samordnad varudistribution	4,2
Inget uppförande av kombiterminal	1,3
Avstå julklappar till kommunens anställda	1,5
Minskat ledarprogram	3,5
Uttag från skaderegleringsfond	0,6
Ny upphandling inom vuxenutbildning	1,0
Minskat verksamhetsmedel till navigationscentrum	0,2

Avstå Magasinet Östersund	0,3
Ej arvode till ersättare som inte ersätter i KS	0,1
Övriga politiska besparingar	0,4

Redan vid ingången av året var sparåtgärderna genomförda

Av månadsrapporten för februari 2018 framgår att besparingen i stort sett redan hade verkställts, kommunstyrelsen hade då sparat 12,6 mkr av 13,1 mkr (5).

Kommundirektören förklarade att anledningen till att besparingsbetingen för kommunstyrelsen i stort sett redan hade verkställts, vid ingången av året, berodde på att besparingsåtgärderna till stor del utgjordes av tidigare planerade budgetposter som inte tagits med i budgeten för 2018.

De besparingar som inte genomförts framgår av tabellens två sista rader, ”ej utbetalt arvode till ersättare som inte ersätter i kommunstyrelsen” och ”övriga politiska besparingar”. Dessa besparingar kommer, enligt kommundirektören, inte heller att genomföras under 2019. Enligt uppgift har budgetramen för 2019 för detta område ökat med 1 mnkr.

Vi har försökt få klarhet i vad de återredovisade besparingarna bestått av i de fall det inte helt tydligt framgått av återredovisningen. Det vi funnit redovisas nedan.

I samband med faktagranskningen poängteras från tjänstemannaledningen att de anser att inga oklarheter råder avseende besparingarna för kommunstyrelsen.

Samordnad varudistribution på 4,2 mkr.

Budgetutrymme för införande av en samordnad varudistribution, som skulle omfatta både interna och externa leveranser, har under flera år funnits med i kommunstyrelsen budgetram utan att ha använts, enligt kommun- och ekonomidirektören. I kommunstyrelsens budget för 2018 har denna post tagits bort vilket, enligt de intervjuade, har medfört en besparing på 4,2 mnkr.

För att kunna verifiera ovan nämnda budgetposts existens och belopp i tidigare års budget har vi tagit del av kommunledningsförvaltningens drift- och investeringsbudget för 2017. Där finns samordnad varudistribution med som en budgetpost, men till ett belopp på 1,4 mkr.

Controller vid kommunstyrelseförvaltningen poängterar i sammanhanget att det inte genomförts någon projektering av den samordnade varudistributionen, vilket innebär att någon exakt kostnadsberäkning inte finns.

I samband med faktagranskning av rapporten ges följande förklaring till ovan nämnda differens. Kommunstyrelsens ram för införandet av samordnad varudistribution ökade från budget 2017 till plan 2018 i 2017 års budget från 1,4 mnkr till 4,2 mnkr och därav en besparing på 4,2 mnkr.

Kombiterminal

Kombiterminal innebär samlastning av olika transportslag i en gemensam punkt. Införandet av en sådan terminal har legat som ett förslag under flera år, enligt kommun- och ekonomichefen. I budgeten för 2018 har kombiterminalen tagits bort vilket uppges ha resulterat i en besparing på 1,3 mkr. Vi har verifierat att kombiterminalen legat som en budgetpost 2017, dock till ett högre belopp, 1,7 mkr.

Enligt kontrollern för kommunstyrelsen har kombiterminalen ingen funktion för den kommunala verksamheten. Ärendet upprättades 2013 och för kommunens del har det handlat

om en planerad medfinansiering av ett EU- projekt, som styrelsen nu beslutat att inte bevilja (6).

Upphandling av vuxenutbildning

Besparingar pga. mer ekonomisk fördelaktigare upphandling av vuxenutbildning avser yrkesutbildningar och svenska för invandrare (SFI). På begäran att få ta del av uppgifter som verifierar besparingen har vi fått ta del av en sammanställning avseende en jämförelse av det gamla och nya avtalet.

Sammanställningen är en jämförelse av kostnader för 2016 och 2018. Av sammanställningen framgår att kostnaden minskat med drygt 1 mnkr mellan dessa år.

Enligt controller vid kommunstyrelseförvaltningen genomfördes den nya upphandlingen under 2017 vilket innebar att vuxenutbildningen under 2017 bedrevs både utifrån det nya och gamla avtalet.

Minskat ledarprogram

Besparingen som uppgår till 3,5 mkr uppges bestå i ett minskat anslag till ledarprogram under 2018 jämfört med 2017.

För att verifiera besparingen har vi tagit del av en resultatrapport i vilken den budgeterade kostnaden för chefs- och ledarutveckling uppgick till ca 2,5 mkr för 2018. För 2017 var den budgeterade kostnaden 4,2 mkr. Skillnad i budgeterade kostnader uppgår till 1,7 mkr. Utfallet för 2017 var 3,4 mkr och det preliminära utfallet för 2018 uppgick till 1,5 mkr. En differens på 1,9 mkr. Vi har således inte kunnat verifiera en besparing på 3,5 mkr utifrån resultatrapporterna.

I samband med faktagranskning av rapporten framkom att en sänkning av budget för medarbetarutbildningen också räknats in i redovisad besparing. Budgeten för medarbetarutbildning sänktes från 1,7 mnkr 2017 till 83 tkr 2018.

Uttag från skaderegleringsfond

Kommunen har en intern skaderegleringsfond som komplement till externa försäkringar. Om ett positivt saldo uppstår för ett år förs detta över till fonden. Överföringen sker genom en bokslutstransaktion. Den planerade besparingen består i att genomföra den planerade transaktionen på 600 tkr år 2018.

Controller vid kommunstyrelseförvaltningen är dock tveksam till att genomföra denna transaktion då kommunstyrelsen kommer att redovisa ett överskott, preliminärt på 18 mnkr, och att det då inte finns någon anledning att genomföra transaktionen. Enligt uppgift i samband med faktagranskning blev resultatet för kommunstyrelsen + 15 mnkr och ingen upplösning av fonden genomfördes.

Bedömning

- Vi konstaterar att vissa sparåtgärder sannolikt bidragit till kommunstyrelsens överskott på 15 mkr för 2018.
- Vi anser att den återrapporteringen av uppnådda besparingar i vissa delar inte varit helt korrekt. Minskat ledarprogram avser till lika stor del en minskning av medarbetarutbildning, vilket inte framgår av rapporteringen. Åtgärden om uttag från skaderegleringsfond genomfördes inte, men har redovisats som genomförd. En god intern kontroll förutsätter en korrekt återrapportering.
- Vi har inte fått någon förklaring till i varför budgetposten kombiterminalen ökat från 1,3 mkr till 4,2 mkr trots att ingen projektering genomförts och kostnadsberäkning saknas. Vi saknar också en förklaring till varför besparingar som berör politiker i kommunstyrelsen inte genomförts.

- Besparingarna för kommunstyrelsen realiserades i och med att budgeten för 2018 beslutades i maj 2017. I den återrapportering som ges under hela 2018 ges en återrapportering som således var känd för styrelsen redan året innan. Vi ställer oss frågande till värdet av att löpande under året informera kommunstyrelsen om sådant som den redan känner till och om sådan information kan kopplas till intern kontroll. Vi saknar däremot en återredovisning till styrelsen av hur besparingsåtgärderna bidragit till ökad effektivitet kopplat till fullmäktiges uppdrag.
- Besparingarna som avser samordnad varudistribution och kombiterminal består av budgetposter som funnits reserverade tidigare år, för 2018 plockats bort. Det man vill framhålla som en besparing består i att utgifter/kostnader som tidigare år inte funnits, inte heller har funnits för 2018. Det har således inte skett någon förändring avseende varken kostnader eller utgifter kopplade till dessa åtgärder.

6.2 STYRELSENS UPPSIKT

I följande avsnitt har vi granskat hur kommunstyrelsen utövat sin uppsiktsplikt utifrån fullmäktiges beslutade besparingar för 2018 för Barn- och utbildningsnämnden samt Vård- och omsorgsnämnden.

Av kommunallagen framgår att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över andra nämnders verksamhet.

Uppsiktsplikten innebär att styrelsen kan lämna råd, anvisningar och förslag på åtgärder som den anser övriga nämnder bör vidta. Om dessa åtgärder inte följs och behov av bindande direktiv föreligger, kan styrelsen initiera ett ärende i fullmäktige som då kan ge nämnden ett direktiv.

Uppsiktsplikten finns uttolkad i reglementet

I reglementet för kommunstyrelsen (3) framgår att kommunstyrelsen bl.a. ska leda och samordna arbetet med att effektivisera den kommunala verksamheten.

Vidare framgår av reglementet att i kommunstyrelsens styrfunktion ingår att övervaka att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt. Vid budgetöverskridande kan styrelsen begära överläggningar samt gå in och detaljgranska nämndens/styrelsens hela budget samt föreslå fullmäktige att fatta beslut om kostnadsminskningar som leder till att budgetramarna hålls.

Kommunfullmäktiges beslutade besparingar

Kommunfullmäktige beslutade om besparingar inom Barn- och utbildningsnämnden på 27 mkr för 2018. I nämndens budgetdokument (2) framgår att besparingarna skulle bestå av följande åtgärder:

- En förändrad resursfördelningsmodell där beställningarna övergår till ersättning per inskrivet barn
- Mer effektiv sommarplanering på fritidshem
- Strukturella förändringar
- Modersspråksstöd tas bort
- Kompetensfördelning
- Minskade öppettider

- Minskning av verksamhet i öppna förskolan
- Samarbete mellan fritidshem

Kommunfullmäktige beslutade om besparingar på 38 mkr för Vård- och omsorgsnämnden. I kommunens budget för 2018 (2) anges följande exempel på besparingsåtgärder som Vård- och omsorgsnämnden ska genomföra för att spara 38 mkr:

- hälsofrämjande insatser
- förebyggande insatser
- rehabiliterande insatser.

I beslutet framgick att en utredning skulle göras för att identifiera fler besparingsåtgärder.

I månadsrapporten för februari finns en detaljerad redovisning över vilka åtgärder som Vård- och omsorgsnämnden ska vidta för att uppnå besparingskravet.

6.2.1 Organisation och ansvarsfördelning

Av kommunens intranät framgår att det är "Område styrning" inom kommunledningsförvaltningen som har uppdraget att praktiskt utöva kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Av en organisationsskiss från kommunens intranät framgår att inom Område styrning arbetar verksamhetscontrollers, processutvecklare, projektledare m.fl.

Enligt dokumentation som skickats till oss är det framförallt den som har befattningen verksamhetscontroller som har i uppdrag att utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt säkerställa god kvalitet och utveckling inom kommunens verksamhetsområden. Verksamhetscontrollern ska också stödja förvaltningsledning och verksamhetschefer i verksamhets- och ekonomifrågor.

Team styrning har, enligt ovan nämnda dokumentation, som arbetsuppgift att bl.a. analysera och förbättra effektiviteten i kommunens resursanvändning och måluppfyllelse på uppdrag från kommunstyrelsen.

6.2.2 Uppföljning och kontroll

Enligt kommundirektören sker uppföljning och kontroll utifrån uppsiktsplikten framförallt i samband med månadsrapporter, delårsrapporter och årsredovisning.

Månadsrapporter

Vi har tagit del av månadsrapporter per februari, mars, maj, september, oktober och november. I samtliga månadsrapporter finns en återredovisning av uppnådda besparingsåtgärder förutom för oktober där en återredovisning av Vård- och omsorgsnämndens besparingsbeting saknas.

Genomgående för samtliga månadsrapporter visar att Barn- och utbildningsnämnden har haft svårt att genomföra sina besparingar, medan Vård- och omsorgsnämnden har varit mer framgångsrik i arbetet. Månadsrapporterna återredovisas till styrelsen med cirka två månaders fördröjning. I samband med våran faktagranskning framkom att månadsrapporterna emellertid skickas till styrelsen 12 arbetsdagar efter månadens slut, men att kommunstyrelsens sammanträden inte ligger i rätt tid avseende denna uppföljning.

Månadsrapport per februari återredovisades till styrelsen den 10 april. Skälet till att månadsrapporten för februari redovisas först i april uppges vara en miss i planeringen av möteskalendern och att normalt skulle månadsrapporten för februari redovisats till styrelsens tidigare.

Tertialdialoger

Enligt ekonomidirektören genomförs dialoger med de olika nämndernas förvaltningsledning i samband med tertialrapport och delårsbokslut. Ekonomidirektören träffar då förvaltningschef och ekonom. Vi har tagit del av dokumentation, i form av ett utkast, avseende förberedelser inför tertialdialoger. En punkt vid dessa dialoger ska vara om besparingar innevarande år är avstämnda.

I dokumentationen av tertialdialogen som hänger samman med tertialrapport per april framgår att tidsplanen för besparingsåtgärderna inom Barn- och utbildningsnämnden flyttats fram till sommaren 2019.

I dokumentationen av tertialdialogen, kopplat till delårsbokslutet per augusti, framgår att Vård- och omsorgsnämnden kommer att nå sitt besparingsmål.

Tertialrapport per april

I kommunens samlade tertialrapport för april framgår att beslutade besparingar inte gett avsedd effekt. Det framgår vidare av rapporten att det för både Barn- och utbildningsnämnden och Vård- och omsorgsnämnden behöver vidta ytterligare sparåtgärder. Barn- och utbildningsnämnden behöver anpassa antalet anställda under höstterminen i förhållande till antalet barn- och elever.

Delårsbokslut per augusti

I kommunens samlade delårsbokslut per augusti framgår att Barn- och utbildningsnämnden prognostiserar ett underskott på -14 mkr och att orsaken till detta är att beslutade sparåtgärder inte genomförts. Av rapporten framgår vidare att för höstterminen har ytterligare ett sparprogram införts genom att reducera antalet vistidsanställda. Vård- och omsorgsnämnden prognostiserar ett underskott på -23,5 mkr. Prognosen förutsätter att besparingsåtgärderna ger effekt.

6.2.3 Beslut från styrelsen

I följande avsnitt redovisas i punktform vilka beslut som kommunstyrelsen vidtagit utifrån den redovisning av uppnådda besparingar den fått i samband med månadsrapporter, tertialrapport och delårsbokslut.

- Utifrån månadsrapporten per februari beslutade styrelsen att uppmana nämnderna att nogsamta följa de beslutade besparingsåtgärderna inklusive beskrivning och återrapportering av dessa till styrelsen.
- Månadsrapport per mars godkändes utan ytterligare åtgärder av styrelsen den 8:e maj.
- Utifrån tertialrapporten per april beslutade kommunstyrelsen vid styrelsemötet 5:e juni att föreslå fullmäktige att ge Barn- och utbildningsnämnden utökad tid till juni 2019 för att genomföra besparingarna. Styrelsen beslutade också att nämnden snarast skulle vidta nödvändiga åtgärder för att minimera underskottet för 2018 och att inkomma till augustimötet med en redovisning av hur beslutade besparingar skulle nås. Av styrelsens protokoll för augusti eller september framgår inte att någon sådan redovisning skett. Enligt uppgift i samband med faktagranskning av rapporten har tillförordnad förvaltningschef för Barn- och utbildningsnämnden dock gjort en muntlig föredragning till kommunstyrelsen.
- Månadsrapport per maj godkändes av styrelsen utan ytterligare åtgärder den 21/8. Av månadsrapport för maj framgår att delar av de planerade besparingarna för Barn- och utbildningsnämnden har fått skjutas fram och att nämndens prognos försämrats med 14 mkr.

- Utifrån delårsbokslutet per augusti beslutade kommunstyrelsen den 9:e oktober att föreslå fullmäktige att bevilja tilläggsanslag till Barn- och utbildningsnämnden på 14 mkr och att uppmana Vård- och omsorgsnämnden att vidta åtgärder för att nå ett nollresultat.
- I månadsrapport per september framgår att planerade besparingar för Barn- och utbildningsnämnden blev 22 mkr lägre än förväntat. Månadsrapport september godkändes den 6:e november utan beslut om åtgärder.
- I månadsrapport per oktober, framgår att ej genomförda besparingar för Barn- och utbildningsnämnden uppgår till ca. 20 mkr. Den 4:e december beslutade styrelsen att ge Barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att inkomma med en analys av hur det försämrade ekonomiska läget påverkar nämndens verksamhet genom de åtgärder som avses genomföras för att uppnå en ekonomi i balans 2019. Barn- och utbildningsnämnden ges också i uppdrag att inkomma med en redovisning av effekterna av det införda köpstoppet. För övrigt godkänns månadsrapporten.
- I månadsrapporten per november, vilken är den sista månadsrapporten för 2018, redovisas "ej genomförda" besparingar för Barn- och utbildningsnämnden i likhet med föregående månadsrapport.

Bedömning

- Vi anser att styrelsen till stora delar har fungerande rutiner och organisation för sin uppsiktsplikt. Dock anser vi att rutinerna högre grad bör formaliseras i fastställda styrdokument. Vi rekommenderar också att styrelsen fastställer en plan för sin uppsiktsplikt.
- Vi kan konstatera att styrelsen vidtagit korrigerande åtgärder kopplat till sin uppsiktsplikt. Dock konstaterar vi att styrelsen agerar först i juni utifrån månadsrapporten per april när det gäller Barn- och utbildningsnämndens ej genomförda besparingar. För att styrelsen ska kunna agera och fatta beslut utifrån sin uppsiktsplikt anser vi att det är viktigt att månadsrapporterna blir ett ärende för styrelsen i nära anslutning till den månads som avses. Vi anser att två månader i detta sammanhang är för lång tid. Uppsiktsplikten kan ibland innebära att styrelsen behöver initiera ett ärende till fullmäktige, vilket var fallet när styrelsen agerade i juni.
- Vi har inte funnit något ärende där fullmäktige informerats om styrelsens uppsiktsplikt för 2018. Vi rekommenderar därför styrelsen att införa som rutin att utvärdera uppsiktsplikten och informerar kommunfullmäktige om resultatet.

7 SVAR PÅ REVISIONSFRÅGORNA

Revisionsfråga	Svar	Kommentar
Finns en tillfredsställande styrning i form av tydliga uppdrag och mål?	Delvis	Rutiner finns för uppsiktsplikten. Dessa bör dock fastställas.
Finns en tillfredsställande organisering och ansvarsfördelning?	Delvis	Saknar formaliserade rutiner avseende organisation och ansvar.
Finns en plan eller strategi för genomförande av uppdraget?	Delvis	Ej aktuell för styrelsen då besparingar handlar om budgetposter som plockats bort.
Finns en tillfredsställande uppföljning och kontroll av att arbetet fortskrider enligt plan?	Delvis	Vissa brister i återrapporteringen avseende styrelsens besparingar.
Vidtas korrigerande åtgärder ifall uppföljningen visar på avvikelser från önskat resultat?	Delvis	Styrelsen har vidtagit åtgärder, men har dock agerat sent.
Sker en tillfredsställande återrapportering till fullmäktige?	Nej	Det saknas en återrapportering av uppsiktsplikt och intern kontroll till fullmäktige.

8 KVALITETSSÄKRING

Berörda uppgiftslämnare och verksamhetsansvariga har faktagranskat lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten.

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

9 ANSVARIGA FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE

Projektledare:

Kvalitetssäkring:

Jan-Olov Undvall
Certifierad revisor

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör

10 REFERENSER

1. **Östersunds kommun.** Baskalkyl - preliminära Budgetförutsättningar och budgetläge inför direktiv och ramar för budget 2018. 2017. Dnr:271-2017.
2. —. Budget 2018 och flerårsplan 2019-2020 för kommunstyrelsen. den 16 05 2017. Dnr: 774-2017.
3. —. Reglemente för kommunstyrelsen. 2014.
4. —. Internkontrollplan 2018 Kommunstyrelsen. 2018.
5. —. Kommunövergripande månadsrapporter 2018. 2018. Dnr:KS 9-2018.
6. —. Medfinansiering av Interreg-projekt - Förstudie för kombiterminal i Brunflo. Dnr:KS/1399/2013.